

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Baptiste Mantuani car||melite theologi Alfonsus

Baptista <Mantuanus>

Daventrye, 11. Apr. 1506

Liber Tercius

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70232](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70232)

Liber Tercius

Supplicibus: qñ hic aliquem de gente meoz
Cernere & affari casusq; & fata nepotum
Tandem scire datum fateor tibi nate. ferebam
Aegrius hoc q̄ solus eram. q̄ nullus ab orbe
Nuncius hesperio. q̄ coeca atq; inuisa claustra
Ditius (agnosco dementia numina) mecum
Nunc agitur Tu nate mihi via prima salutis
Jam tecum stygias iterum tentare paludes
Non metuit longis effoeta laboribus etas.
Nulla grauis mora. nulla potest via longa videri
Difficilisve aditus. læti tranabimus ambo
Et duce me vada tuta leges. facilemq; natatu
Quam diui docuere. viam per stagna videbis
Eia age. quid superi tractant: q̄ bella per orbem
Que patruo fortuna. tenet qui proxima gallis
Ac pyrenæis contermina montibus arua
Ferrantes satus Alfonso qui regna recoepit
Parthenopes fatis regna inuoluenda sinistris
Quid molitur: adhuc pietas antiqua meoz
Desequitur. curant etiam mortalia manes
Sic auus: & contra iuuenis sic regius orsus.

Questio
nes aui

Liber Tercius

Magna rudem pietas super miserata iuentã
Dñ mibi regnãti puero breuelabitur euum
Dona dedit. q̄ cuncta foret nuerare molestum
Sat tria. que postq; melius post fata recoepi
Iudicium. maiora puto percurrere tecum
Sancte pater. grates igitur debemus olympto

Alfonfus.

In primis q̄ morte graues p̄uenerit annos
Nec sceleri assueui. sed tum mortale reliqui
Hospitium vitę ambigę cum noxius ardor
Surgeret etatis: fieretq; nocentius cūm
Iam fidens sibi: iam sp̄retis infrene magistro.
Scis patrie mores. scis tempora plena malorum
Scis iuuenum quotiens coepit regnare libido
Ingenium labi ⁊ fieri in scelera omnia prouum
P̄sertim cum nulla timor peccata cohercet
Cum trahit arbitrium leges. quo regia morbo
Maestas languere solet: sic factus adulter
Maximus ille pater vatum si dicere fas est
Cui deus a pecudum caulis ad regna vocato
Scire dedit fata ignotis abscondita seclis
Sic a fratre soror stupro incestata nefando
Sic salomon post templa deo fundata triformi
Turpiter in luxus ⁊ numina vana deorum.
Degenerat. tanta ingenij p̄stantia forme
Succubuit tam paruo ingens ratis obruta vento
Quod mihi mox vita functo per concaua terre
Viscera per coecos aditus audentius orbe
Lapsus ab æthereo comitem se p̄buit vsq;
Limen ad hoc curasq; graui sermone leuauit
Quod modo cum stygias opus est trannare paludes
Tum pater occurris. qui me tam dulcibus vlnis
Accipis vt supares ipsum pietate parentem
Dixerat ille mihi veniens sic esse futurum
Et quod maius eo nobis semel esse notandum
Barcilon ⁊ riguis geniosa valentia campis.
Pingue solum leti colles hispanica tempe

De rebus his
paniarum

Liber Tercius

Sirpetua sceptroq; tui gauisa nepotis
Ocia sopitis tandem concorditer armis
Morte mea. ducesq; trahunt sine litibus annos
Namq; ego dum proceꝝ me coniurata repente
Seditio regem st atuit. per iberica regna
Belli causa fui nolens. nam foedere fracto
Diuisum imperium magnos extollere motus
Coepit. ⁊ irarum ardentis accendere flāmas
Non secus ac freta diuersis spumantia ventis
Cum niger inuasit turbo. fremituq; sonoro
Colluctan tur aque. sonat ether. ⁊ equora granto
Herberat. arrectoq; ferit mare littoꝝa fluctu
Ut nolens peperit. nolens ita bella diremi
Gloria Ferrantis tūc ⁊ labor inclytus armis
Enituit primum. ⁊ quīs inimica moueret
Signa in me pro fratre. tñ quia gloria ⁊ ardens
Laudis amor plusq; teneris vsu euenit annis
Non odium iuuenili aīo. non cura nocendi
Calcar erat. fieri ludos non bella putabam
Abde q; vt nosti pater. hęc non sponte gerebam
Bella. sed impulsus (quid em̄ puer ausit) amaris
Circūstantum animis. velut actus verbere turbo
Parthenopen dominam pelagi. campanaq; regna
Ferrantes quem dicis habet. per iapygis arua
Imperat ⁊ fines late ditionis ab etna
Ad prenestis agros: ⁊ amēni tyburis arcem
Porrigit attingens latium. danaceaꝝ rura
Filius ⁊ socero felix ⁊ coniuge. fausto
Noie auum referens italis Alfonso in armis
Fulminat. ⁊ nulli regum virtute secundus

Ferrantes

Alfonfus.

Imperium augusti iam maiestate gubernat
Istius vt perhibent ventura e sanguine virgo
Alfonides virgo ante omnis pulcherrima nymphas
Habet ad insubres facis Isabella sinistris
Namq; patris primum mox exanimanda mariti
Funere. fraternos obitus (crudelia plusq;
Ferre queat pectus tenerum infortunata) planget.
Ah miseranda parens in te lamenta redibunt
Erigones in te balcyones querimonia surget.
In te populeas referet fortuna sorores
Unaq; tot nuruum sortem experieris acerbam.
Vincet onus graue moerorum constantia sexu
Fortior. 7 casu virtus excellior omni.
Farna quidem fuit. 7 fame male cognitus auctor
Difficile Alfonso paucos genitore sepulto
Regnaturum annos. proliq; obsessa repente
Regna relicturum. proli. cui bella gerenti
Gallica: maturo succedat auunculus quo
Pubsteus hic rumor. seu sint oracula diuum
Seu doceant sic astra. volans ea fama per orbem
Elatio vt memorant nostras peruenit ad aures
Christigenas Et romanus atrox premit. Ellade capta
Imminet Italie. per Lapidis atq; timaur
Alua petit venetos. tremit Adria Roma senatum
Cogit: 7 inualidis anus enaruata lacertis:
Defendendo malos vocat ad sua regna nepotes
Et quondam pelagi sub Deucalione redundans
Illuies ita nunc terram scelus occupat omnem.
Rara fides eaq; egrotans infirma labansq;
Hoc caput ista mali semper crescentis origo

Alber Tercius

Debilitat vires animoz. ⁊ pectora frangit
Pretereunt anni. subeunt noua secula morum
Colluuias in maius abit. seniumq; libido
Non timet. ⁊ mūdo scelus arrescente virescit
Talia dicentem subito circūstitit ardoꝝ
Aureus. arserunt imas ingressa medullas
Gaudia. pmulcent alacres p̄cordia flamme
Noeror. abit gliscunt animi nō amplius vmbra
Non ignem. glaciemve timet. non rauca boatu
fulmina terrifico. q̄bus indignata furentum
Laruarū rabies latum superintonat equoz
Unde ait. hęc tam læta pater mihi labitur aura
Quę noua lux auxit vires: q̄ tanta voluptas
Suscitat affectam subita dulcedine mentē
Tum senior. superis vbi sol cadit atq; resurgit
Jam tibi sacra dies a funere septima lucem
Primam aperit. venus orta faces accendit ad aras
Explicat auratos calices ⁊ liba sacerdos
Nigraq; in albentes profert oraria mensas
Ad templum parat ire soroz lugubris. ⁊ atro
Electu magis alba pio tibi murmurat ore
Religio mouet vna oēs. longissima patrum
fratre venit cū rege cohors. multo igne corusca
Templa sonant Requieq; altis tibi vocibus orant
De quoq; (nam pietas primū tibi morte recenti
Debita. gentiles non p̄terit in memor vmbra)
At nostros quos orcus h̄z. noua februa tangunt
Hęc hoies quotiens iterant libamina vel cum
Aere iuuant inopem vel numina sancta p̄cantur
Aut autō minus indulgent obsonia ventri

(Questio. xi
de suffragijs
mortuoz)

(Sic deus edixit) tali perfundimur aura.
 Diuinam ſentimus opem. miſceſcit auernus
 Exilium decreſcit. habent feſſi ocla manes
 Feſta dies onus omne leuat. licet oia fari
 Et ſalibus moeſtus erebi compesceret lactus
 His diuina modis pietas poſt fata ſepultos
 Adiuvat. ⁊ tristes orci non deſerit vmbrias
 Propterea ceſſo rediens Machabeus ab hoſte
 Immenſum ſolymas argenti pondus ad arces
 Miſit. opem ſocijs qui cū virtute ſup̄nam
 Clauiſſent pro lege diem. veſtigia tanti
 Sancta ducis ſeri non dedidicere nepotes
 Ecce procul ſuleans auras argentea flamma
 E micat. ⁊ lento deſcendit in equora lapſu
 Sicut apud ſuperos quotiens in nocte ſerena
 Stella cadit longo ducens iter igne coruſcum.
 Ecce nouum picea lumen teſtudine lapſum
 Lambit aquā. viden vt lapſu ſup̄ equora ſerpens
 Porrigitur longo: ſplendorē amittit eundo
 Jam credi ſcintilla poteſt. viſumq; fatigat
 Occidit. officio functum per inane receſſit
 Crebra ſuis veteres ſilicernia manibus olim
 Suppetiasq; dabant: nunc nulla aut rara feruntur
 Origia. detractis ſordent mantilibus arg
 Funeribus deſunt lachrymę. dolet impia ſumptum
 Non obitum proles. irreligioſa ſepultis
 Poſteritas tenui ⁊ rara pietate parentati
 Hinc inopes viduęq; aīę vada liuida circum
 Errantes aditum ad ſuperos ⁊ limina nuſq;
 Inueniunt erebi. fruſtraq; feruntur in orbem

Liber Tercius

Deluse labyrinthibus ambagibus orci
Sic auis et iuuenis sursum mentemq; oculosq;
Attollens hoc dulce illud tellure sub alta
Quod forte dicebat veniens. Audentius inquit
At nunc scire datum Sed tu pater oia quanto
Leta dies nobis facit. et licet omnia fari
Dic age qui sperant aias post fata reuerti
Posse iter: seseq; suis ostendere rursum
Desipiunt: An forte crebus sinit ire sepultos
Arbitrio quocunq; suo: Cum mente reuoluo
Quot deus inuolucris. et quanta ambage viarum
A coeli aspectu stygerem submouerit orcum
Cum scabros silicum scopulos et abena recortos
Limina. et excisos eterno in marmore postes
Vix iter ad nostros ausim sperare penates
Tum senior licet hoc inquit tam immane barat
Terrificumq; chaos nobis absconderit astra
Coelitoque tamen istius custodia regni
Cum prestare vident. certos sua limina adire
Nil prohibet. et nos in agenda negocia mittunt
Sed manes in vitam iterum reuocare sepultos
Non superum sed pris opus qui condidit orbem
Ipse ego cum grauis bellis inuolueret oem
Seditio hesperiam. repetens discordia regna
Vix potui ex animis eradicare Megeram
Accendentem odijs populos et regia corda
Habe latens regum ac procerum conclauia adibam
Consilijs occulte aderant: sub nocte silenti
Obiiciens simulachra animis. suadentia pacem
Somnia fingebam. tandem tuus auspice tandem

Questio. xij
de reditu aiaz
ad suos penates

Alfonfus

De genitor belli autorem causamq; maloz
Abstulit. eterno fremere ne regna tumultu
Ne consanguineos reges in vulnera semper
Mars traheret. multis datus est pro millibus vnus
Aluarus. ipse animis stimulos dabat. atq; venenū
Et veluti excisis quotiens radicibus arbor
Aruit. amittunt ramosa cacumina frondem
Sic simulac fuit exclusus vitalibus auris
Aluarus armorū strepitus cecidere per oēm
Hesperiam. pax atq; quies egressa repente
Venit ad etneas tyrijs a gadibus vrbes
Tunc tuus ardenti gladio metuendus et hasta
Ibat in arma parer bellacis achilleos instar
Et puer Henricus primus erat Hector in armis
Sic igitur sancto pacem dum psequor astu
In Cosias deueni arces: vbi paruulus infans
Ferrantes erat incuris. sub murice. et auro
Regia Ferrantes soboles. fata sanguine fratris
Qui quondā rege extincto sine prole recepit
Lora valentini gallis contermina regni
Ipse patri tutela tuo me corpore functo
Fida fuit. regnūq; diu moderatus in armis
Claruit. et tandem iuueni inclinatus ad ulto
Reddidit imperium maius q̄ acceperat Ergo
Audita hac pietate vrbes populiq; valentes
Delegere vix. regniq; in sede locarunt
Hinc genus Alfonso. patrijs q̄ egressus ab oris
Venit in italiam campanaq; regna subegit
Ora tuens igitur generose infantia prolis
Obstupui: atq; diu suspensus ab intole tanta

Ferrantes

Libet Tercius

Mirabar q̄tum puero indulisset olympus
Uenturoq; domus nostrę exhilaratus honore
Lalia dicta super picta incunabula fudi
Eresce: puer. fortesq; veni bellator ad annos
Quā pimum galeę patiens caput. induc ferz
Cingelatus gladio. teretē citus arripe phagum
Nec mora. bellatoris equi p̄me calcibus aluum
Et Nachometęam gentem crudelibus armis
Obzue. in immanes ppl̄os sobolēq; cruentam
Impietas est esse pium. ne parce supbum
Debellare genus quo nostra super stite languet
Labe scitq; fides. coeloq; illudit auernus
Barbarus Almanzor crudo de sanguine cretus
Terrigenę Antęi referens alto ore gigantum
Corpora vasta ferox libyę regnator crembos
fimbis ex arabis Psillos. garamantis. z omne
Massylum nomadūq; genus contraxit in vna
Castra. z in hispanos tanto ruit agmine campos
Dumq; parat manibus rabies infrena cruentis
Callaici sacros cineres violare sepulchri
Ecce fragor nimbosus adest. z ab equore turbo
Templa subit. spoliatę arę. tremuere columnę
Et fulmen de nube tonans splendore sepulchz
Circuit ignifero. scui quassata repente
Intestina ducis. calem effuder e cruentam
Crudelemq; aiām fato exhallauit acerbo
Et q̄q; immani q̄cum duce venerat oēm
Barbariemē nostris Eleremūdos abegerit oris
Non tñ est facinus duz atq; immane. nefasq;
Immortali odio dignū coeloq; ereboq;

Eleremund?

f ij

Alfonſus.

Inuiſum ſatis vltus: adhuc iniuria leſe
Maieſtatis apud magnum indelera tonantem
Viuir & illius parat extirpare nepotes
Sic tuus iſte labor hec ſint exordia magne.
Laudis. in hoc vires acuat tua puluere virtus
Preſſit vt inuictis puer Amphitriou tuſ armis
Et phryges & laphiras. & amazonas atq; ſuperbum
Terrigenamq; ſiculumq; Erycem ſcuoſq; bimembres
Sic tu diue nepos (animis diuinat) Erembos
Eede premeſ ſic foediſragos populabere mauros
Dra manus (video) ſignis concordibus arma
Proſpera ſignificant ſignis reſpondet olympus
Cerno animos cerno ingenium victoria franget
Seniciam nec cede hominum nec ſanguine gaudes
Bella geres nec bella geras inuitus ad arma
Cum venies ſtudio venies pietate & equi
Arma prius complecti animo perpendere cauſas
Detirig; voles hoſtem & cognoscere vires
Ante tuas q; bella ineaſ: mox agmine toto
Prælia conferere & rapido ſuperare tumultu
Alſpera pacato poſt belli incendia marte
Te populi patrem domiti experientur & vibea
Ad te confugient vt ad ſua numina victę.
Sed caue nam metuenda tibi magis ocia pacis
Quam labor armoz pacem rege vulnera numq;
Formidata feret. Mars inſidiabitur ori
Te noua mors nati poſt gaudia magna repente
Luctibus inuoluet ſubitis. altumq; dolorem
Improuiſa feret tecum regna omnia caſu
Contriſtata graui longo in moerore iacebunt

Libet Tercius

Non aget in lachrymis hispania sola. sed omnis
hunc Europa diem. contra letabitur Atlas
Gaudēbunt insidi arabes: 7 barbara tellus
Sed patere. hos superi luctus in gaudia vertent
At neq; de regni tibi successore tumendum
Pro te sollicitos hęc tanget cura parentes
Nulla expers fortuna mali. secum aduehit omnis
Prosperitas infausti aliquid. spaciūq; relinquit
Inter virtutes alias vbi ponere possit
Sedem aduersarj domitrix tolerantia rez
Religio tecum surgit. clementia tecum
Nascitur. 7 pbitas. astrea reuertitur Omnes
Hinc aufert e dolos. 7 orbe facessite fraudes
Insidie procul ite. procul violentia migra
Ad mauros discede timor. fiducia surgens
Excudit omne malum nostris de finibus omen
Quis foris acta pari vates extollere cantu
Quis iuste consulta domi. decus atq; triumphos
Pacis 7 armoz poterit: quo numina cultu
Qua patriam pietate coles. tu gloria regum
Tu decus Europe Tu spes amplissima Rome
Diue nepos tibi Tbermodon tibi pontica tellus
Ora Trapezuntis. litus tibi supplicat omne
Thraicium. phryges 7 cilices. asiatica regna
Omnia. vbi antiquę fidei monumenta supsunt
Grande nefas alijs ciuilia bella relinque
Christigenasq; tuos nullis p̄me cladibus vnq;
Tu fidei defensor eris Tu maximus autor
Pacis apud nostros. aliena per oppida belli
Nil magis optabunt vires. quando inclyta facta

Alfonfus.

Illuc fama feret q̄ te spectare latine:
Si nescis vetus est nobis cum gente latina
Foedus ab hesperio venit Theodosius orbe
Et noster Traianus erat. duo lucida Romę
Sidera. belligeri duo maxima fulmina martis
Et post Martis opus duo lactea flumina pacis
Talia conceptum pietas in verba furorem
Compellebat vti quotiens corda enthea vates
Solvit ⁊ afflatam coelesti numine mentem.
Militię memor antique belliq̄ laborum
Quos tuleram dum membra calens iuuenilia sanguis
Viribus ⁊ solido firmabat robore corpus
Ardebam: ⁊ rigido cingi latus ense videbar
Et thorace tegi ⁊ complecti hastilia dextra
Tunc tua de partu veniens germana recenti
Elisa mihi. visa atq̄ istis gestata lacertis
Virginis ora nouę iam tum rabeleę venustas
Imbuerat. pectus dederat Susana pudicum
Fecerat ingenium Dallas iudęa virago
Ingentes animos ⁊ amorem Portia bruti.
Nec fontem nec nomen adhuc sortita iacebat
Inter opes varias. ⁊ honos erat vltimis auro
Sic solet effluere in natos opulencia regum
Hic iterum magna captam decor indole mentem
Impulit his verbis casus aperire futuros
Nympharum decus hesperidum tartessia virgo
Regia progenies magnos visura triumphos
Cresce virum referens animis. ⁊ Elisabeth esto
Nec consanguineo dubites dare regna marito
Nubere neu dubita si lex contraria tēdis.

Libet Tercius

Legibus humanis Romana potentia maior
Optima lex cōe bonum. cohibere salutem
Regna ferunt. diuisa arabi sunt præda superbo
Extincti tu fratris em̄ Regina tenebis
Imperium fortesq; viri comitabere pugnas
Sacra vehens tecū totamq; Delampodis artem
Subsidium passis vesani incōmoda belli
Iam te summa vocāt montanę moenia Rhodę
Indyta frugiferę te singulis vberē glebę
Te ore tanus apex. te loxa virentibus agris
Expectat. te terra etiam bombicina pectens
Uellera. te cocco diues Granata rubenti
Et sita menobis in collibus oppida mille
Dum nequeo affectus animi cohibere furētes
Hęc et plura breui q̄ sunt ventura canebam
Interea vicina polo dum labitur etas
Eia agelustrelem læti aggrediamur auernum
Jamq; sonans fragor ire iubet custodia ditis
Increpat. atq; viam nobis estu imperat isto
Ecce piger lacus inflatur. vada sancta subintro
Ipse prior. tu nostra sequens vestigia serua
Nam dextra læuaq; cauis terra ima debiscit
Fracta voraginibus. post me loca tuta secabis
Sic ait: et sanctū supplex ita numen adorat
O pater ardentem qui non exclusus olympum
Circuis. et subiens infuso numine molem
Corpoream. magno mundi non clauderis orbe
Dijs antiqua suis regnum diuiserat etas
Tartara ditis erant. Cereris nuda equore tellus
Aequora Neptuni. coelum iouis. aura sororis

Oratio aut

Alfonfus

Omnia nos tibi regna damus. rezq; potentem
Dicimus. imperiūq; orbis tibi cędimus vni
Te timet Arctophylax. septem tua iussa triones
Expectant pauidi. tibi sol tibi sidera prebent
Obsequium. tibi coelicolę curuantur. z omne
Laruar; larūmq; genus. qui tartara z orcum
Aereosq; tenent lunę sub lumine tractus
Tu celi maris ac terrę regnator z orci
Omnipotens. tua maiestas quę continet. equat
Omnia finem adimens. pietate potentia non est
Latior. equiperatq; tuas clementia vires
Nos igitur pressi tenebrar; ambagibus altis
De pelago stygis vmbroso de horrentibus antris
Quę solem ignorant. vbi nox sine sidere nunq;
Desinit. oramus veniam: de faucibus istis
Suspiramus. opem miseris concede. piaseq;
Huc extende manus. Opifex opus erige lapsū
Et faciles ostende vias. finemq; laborum
Talibus orantes dictis freta lata subinrant
Regia contactu proles exterrita primo
Ceruleas trepidanter aquas ignemq; ferebat
Attamen vt raucis surdēt clamoribus aures
Aethiopian. saxo p̄ceps vbi nilus ab alto
Intonat. indigenasq; minus graue murmur aquar;
Percutit. assuetis ita iam minus ardet in vndis
Et tamen ardet. agunt ęternum incendia vulnus
Aeternum Lycio iecur est ęterna volucri
Rostra. z in ęternas semper redeuntia poenas
Propterea iuuenis dum se reminiscitur vmbra
Unde potest inquit mortalibus eruta membris

Questio. xiiij.
quō aię patiu
tur ab igne cor
poro

Rostra. z in ęternas semper redeuntia poenas
Propterea iuuenis dum se reminiscitur vmbra
Unde potest inquit mortalibus eruta membris

Libet Tercius

Que tactum visumq; fugit subdite pfunto
Dens ignem glaciemq; patri: que tanta lacune
His stygię vt stimulos ferat immortalibus vmbis
Rex opifex respondit auus. flammamq; geluq;
Absidos inferne nostri instrumenta doloris
Instituit. morsumq; dedit. quo stringere possent
Sorde laborantes aias: que sorde carerent
His impune vadis ocmq; errare per orcum
Ius dedit. 7 sceleri tantum vada noxia fecit
Istud opus natura recens mirata negauit
Esse suum. nec tanta gelu. nec tanta calori
Ipsa potest. que tanta potest dare. iura nocendi
Vim quoq; none vides. qualem sortita aiantum
Corpora sunt. quibus ipse aie se absoluere nunq;
Ante obitum possunt. licet offendatur acerbis
Supplicijs Nam quando atrox in corpora morbus
Squit. in alta animi languor penetratia transit
Hec animis miranda deus duo vincula fecit
Corpora. 7 has ipsas crebi quas currimus vndas
Tantus amor. tanta ambobus concordia. tantum
foedus vt absolui nunq; si iuncta. reuert
Si disiuncta velint in mutua vincula semper
Aethereę mentes non sunt in corpora prone
Hoc minus in nobis. hoc nos disiungit ab illis
Hoc facit vt per se mentes 7 corpora nullo
Cogente ingenijs faciant concordibus vnum
Nec possint coniuncta pati commertia solui
Cernimus hoc ipsi. quibus est in corpora pondus
Nescio quod. nec em hoc habitus supaddita moles
Sed natura facit. quod non abolebitur orco

Alfonſus

Sed venit ad ſuperos iſtud facit eſſe futurum
Ut ſua diſiunctę redeant in corpora mentes
Arbitrio non vt perhibent fatalis olympi
Sed patris qui ꝛ fortunas ꝛ fata gubernat.
Cognita ſunt forſan ſuperis ea tempora nobis
Sunt ignota. latent altis abſcondita cauſis
Hoc auus Alfonſum gradiens ſermone docebat.
Jamq; bis vndenis roſeos patefecerat ortos
Solibus a primo rutilans auroꝛa natatu
Quom feſſi tardente luto flammisq; peruſti
Deficiunt. genua vſta labant: ſuſpiria longo
Preſſa ſonant gemitu: fato vt cum proximus eger
Vix retinet languentę aĩam flatusq; ſupremos
Exili cum voce trahens pulmo anxius ballat
Lumina calligant: ceruicibus ora caducis.
Inſteccuntur. Qui facies in colla nepotis
Labitur. vt quotiens. arrentibus hordea culmis.
Inclinant capita: atq; in ſecuruãtur harisq;
Ecce iubar ſubitum veluti cum fracta repente
Fulgurat: ꝛ longo nubes aperitur hiatu
Effulget. radijsq; nitor plaudentibus ambos
Circuit. ꝛ placido feſſis illabitur igne
Lux oculis infuſa ſubit per inertia membra.
Tum ſenior tibi luna nouas pleno altera cornu
Inferius Alfonſe refert. germana. parenſq;
Dona ferunt. tripliciq; iuuant ope munere ſacro.
Ac pꝛęcibus fas hic aĩm firmare labantem
Talibus officijs recidiuum exurgere robur
Incipit ꝛ voluci ſimiles que pabula nido
Dum veſtigat agris. deprehensa furentibus auſtris

Liber Tertius

Atq; repentino ventosi turbine nubi
Explicat ad solem plummas. z terga reuersum
Atq; leui post victam hyemem parat ire volatu
Susceptum gradiuntur iter. vicinaq; plantis
Nunc sola calcantur nunc fundo abeunte natandum
Implicat alga pedes. piceus liquor implicat vlnas
Hic humili depressa tholo fastigia ponunt
Tecta erebi paruoq; absunt discrimine ab vndis
Propterea fumante freto nebulasq; vomente
Semper in angustis coeunt densissima claustris
Nubila. nec solitam fundunt incendia fumo
Suffocata diem. nox z chaos vndiq; tutum
Claudit iter sistunt pressis vestigia plantis
Vndiq; lugentum gemitus z verbera longe
Incertis audita locis. ergo altus in armos
Sublato senior puero. quando ipse locorum
Gnarus erat. gressu vada pterit arcta citato
Dulce onus z pietas alacrem fecere senectam
Faucibus erepti camuris styga naribus haustam
Flatibus expirant longis. z in equoz apertum
Deueniunt. vbi rara diem minus occupat vmbra
Tum iuuenis miseratus auum. nulla insula dixit
Occurrit pelago in tanto. qua lasa parumper
Membra cubent. vbi te tantis conatibus haustum
Sistere. z inuenta liceat requiescere terra
Tum senior. non est nostz qd scindimus equoz
Nate. nec egea nobis modo cursus in vnda
Nulla hic icbnusa est. nulla his trinacria. nullę
Cyclades apparent. liquidum tene oia sulfur
Sunt scopuli. sunt saxa tamen. sed rara per vndas

Alfonlus

Fige pedem. siste inuento vestigia fundo
Mona rubens auroza diem ducebat. ⁊ altus
Cooperat ethereos abscondere lucifer ignes
Noctis apud superos certas vbi tempora seruant
Inconfusa vices. vbi q̄tum noctibus aufert
Explicat in lucem mundi illustrator Apollo
Dox pcul audito senior clamore per auram
Sistitur. ⁊ suspenso aīo vultuq; leuato
Pellit ab ore comam vociq; accommodat auram
Facto itez clamore. sui iam nominis audit
Pincipium. certa finem non percepit aure
Stant taciti vox plena sono iam cognita toto
Proximat. auditur strepitus venientis ⁊ vnda
Pigra parum fugiens lentos discedit in orbes
A cilio pendente manu caua lumina tendit
Ad strepitū senior. rupitq; silentia rauco
Gutturē pclamans. quanta regemq; senemq;
Vocedecet. stygia o quisquis me queris in vnda
O precor o felix venias mihi nuncius. adsum
A pparet veniens gressu fessa vmbra citato
Quantum lenta palus finit. ⁊ viscosa lacunę
Obluctantis aqua. ⁊ longo vis fracta natatu
Uicinū interea quod surgit in equore saxum
Sulfureum quondā. venisq; liquētibus ardens
Pumice iam scabro sine sulfure. ⁊ ignibus atrum
Conscendere rati quod erat. quēquam esse suoz
Illa videns reges. crebris vaga brachia iactat
Ictibus .elatiscq; tenax aqua pendet ab vlnis
Accelerat veniens. scopulo iam proxima clamat
Regales saluete anime. saluete futuri

Liber Tercius

Coelicolę. simul his dictis de gurgite vasto
Scandit: adoratis demum sic regibus infit.
O patrij Reges veteris si nomina Ciddi
Audiuistis apud superos dum vita manebat
Ille ego terrarū populos audita per omnes
Temporis illius fortuna ⁊ fata fuere
Deduce Errantes primum qui nomine tanto
Claruit in mauros tunc omnia bella gerebat
Nomen id illius decus a virtute superbum
Sumpsit ⁊ omen habet faustum. signatq; triumphos
Ipse valentinas arces ammissaq; regna
Quę libyę infidę gens illaudata premebat
Restituit. Bucarem Maurum qui fortibus armis
H. speria delere putans traiecerat equos
Perdo mihi rapidamq; aiā sub tartara misi
Uhesum vero pugna grauiore volentem
Ulcisci fraternum obitu Bucaręq; peremptum
Marte graui domitum dedit hęc mea dextera leto
At quia non oritur virtus nisi culta seclusq;
Sponte subit sine labe solent euadere pauci.
Utg; salutiferum tellus ⁊ inutile gramen
Una parit sic virtuti vicioq; ministrat
Ars eadem: longis etas sudata sub armis
Unde insignis eram populiq; per ora ferebar
Hoc dedit exilium. quod adhuc post quattuor acta
Secula perdurat: Uerum iam mitius angor.
Nec frigus nec flamma nocet. mora sola molesta est
Rursus vt eoas vbi desinit india terras
Attigero custos erebi me mittet ad astra.
⁊ etior occursum ciddi armipotentis vterq;

Ciddus

G iij

Alfonfus.

Venit in amplexus: mediæq; in sede locatum
Compellare virum studijs communibus ardent
Tum sic coepit auus. Dux insuperabilis armis
Cidde tua q; regna leuas labentia dextra
Mouimus ⁊ laudis nostras peruenit ad aures
Ingens fama tuæ. pulcis annalibus inter
Turricomos Reges legitur tua maxima virtus
Quippe nec ausonij Fabio nec achaica tantum
Regna Lemistocli debent neq; punica magno
Hannibali: quantum noster tibi Bethis anasq;
Tu generis pater antiqui. mendacia proles
Heroum foecunda suo te in stemate primum
Collocat ⁊ longo numeraris in ordine princeps
Caudice de tanto surgit sylua illa nepotum
Indyta. qui gradiens tua per vestigia longe
Creuit. ⁊ hinc veniens fausto puer Inachus ortu
Te referet. nam bella geret: bella vltima Dauz
Ablatura caput genus euersura libyllum
Regius ausonias veniens orator ad vrbes
Cernet ⁊ antiquæ scandet capitolia Romæ.
Dox reducem pulsis regio cum bethyca mauris.
Venerit ad nostros domitam Rex victor in arcem
Ducet vt accepto sedeat custodia regno.
Quod vero dum bella geris tibi plurima longum
Martis opus dederit stygios abolenda per amnes
Nil reor absurdum. longa est mortalibus æquor
Vita procellosum. multiq; in rebus agendis
Sunt scopuli. multæq; vijs symphlegades artis:
Adde q; in rerum cursu fortuna secundo
Formidanda magis: tranquillo libera regno

Inachus

Libet Tercius

Vni in aduersis ratio. si leuibus auris
Sora ad vela venit maior ratione libido
Surgit. et incautam placidis nauem obruit vndis
Plutonem fugisse satis: de fluctibus altis
In portum hunc fragilem satis eduxisse carinam.
Nunc memoranda veterum laudum monumenta tuarum
Voluere. tum locus his cum leti habitabimus astra.
At nunc vnum oro quoniam mihi semper eodem
Calle reuertenti nondum bene cognita magnae
Regna domus ditis. Tu qui stagna omnia lustras
Fortior et rerum maior cui cura nouarum
fare aliquid. nam dira locos tormenta per omnes
fama refert. id magna etiam lamenta fatentur
Undique. et audite tam vasto in gurgite voces
Tum cecidit tua iam pridem vestigia sector.
Sancte Pater nam tenocem hanc fluctusque seueros
fama pati fuerat. vada sed minus alta viamque
Per facilem futamque sequi. tecumque nepotem
Ire acheronte debentem pauca lacuna
Sed styx assiduis ventorum impulsa procellis
In dexteram leuamque tulit poenasque coegit
Cernere quas meminisse horror. Busiridis arge
Aes siculum Diomedis equi ludibria duri
Mandata Euristhei nuge ac puerilia ludo
At pastoralis celebranda patula saltu.
Sed quid ego ex minimis monstrare ingentia pergo
Immanes equale nihil valere tyranis.
Heu miserande puer inuenum si more fuisses
Aulus opes praedari inopum sequere venenos
Incestare thoros. gladijs haurire cruorem

Alfonfus

Inflammarē odijs ⁊ seditionibus vrbes
Quę loca. qui manes q̄ te grumiosa manebant
Vincula. quę ve inter stridentes verbera flammās
Quam bene florentes claudis tyzunculus annos
Ante venenatos vsu atq; libidine sensus
Dum rude pectus adhuc. dū innoxia vuitur etas
Felices qui ne in tantas descendere clades
Compellātur adhuc teneri infantēsq; recepti
Mollibus e cunis. grauidave parentis ab alio
Ante diem rapti vitam euasere nocentem
Ipse ego (non audita loquar) crudelia vidi
Flumina. vidi ignem. ⁊ candentibus alta caminis
Antra. quibus tantā exballat caua lerna mephitum
Ut procul olfatu (tam dirum expirat odorē)
Tabifico perimat mortalia corpora. longe
Acrius. ac libyę custos basiliscus hareng
Lata sub exquilijs oriens a colle quirini
Tęnarium penetrat subter pblegethonta vorago
Ora patent q̄tum herculeas distare columnas
Fertur. ⁊ a lixo refugit tartesia calpe
Introsūm ruit in p̄ceps immane barathrum
Quo magis it pessum. tanto latus vndiq; curuum
Vastius effundit sese. fundosq; capaci
Circuit ingentes maris vsq; ad lictora campos
Per gyrum specus immanis circū ordine ducto
Sepius. ad summū rostris armatur abenis
Dic fixę a femore a lumbis. ⁊ ab inguine pendent
Insignes animę quaz illustrata superbo
Elita magistratu fuerat. quibus infula rasum
Velaui sacrata caput. gens sordida fluxu

Primo
locus

Liber Tercius

foemineo. gens stupratrix et adultera raptu
Incestusq; nocens. signant sua nomina quemq;
Et magnis incisa notis ad pectora fulgent
Quales quantosq; oculis dum singula lustro
Perlegi agnouiq; viros quorum alta sepulchris
Cetelaboratis multoq; micantibus auro
Membra cubant que suspiciens rude vulgus adorat
Quicquid apud superos thalami sine teste silentes
Deliquere patet. nec habent velamina culpe.
Cuncta aperit secreta dies: ex tempore verum
Nascitur et veniens etas abscondita pandit
Hic pendebat adhuc serum mentira virilem
Foemina cui triplici phrygiam diademate mitram
Extollebat apex. et pontificalis adulter
Sunt quedam vacua incuruis mucronibus alta
Rostra e tartareo nuper translata profundo
Eulcani crudelis opus candentia semper
In medios abeunt ignes. ubi senior estus
Huc fama illustres animas a Thyridis alues
Aduentare crebo que sint spectacula toto.
In medio confusa cohors iactata per ignes
Flantibus et circum rapientibus omnia ventis
Spargitur intorto glomerate in turbine flammę
Dant fremitum qualem ionio niger incitat eurus
Quom rhodon et creta pelopisq; sonantia saxa
Urberat et scopulos ithace. frontemq; pachini.
Leucadaq; excelsam et parue nemora alta zazynti
Hinc sinus excurrrens campani ad flumina sarni
Flantibus interdum zephyris agitatur et atros
Flammaz fumiq; globos contorquet ad ortum

Unde fit vt totiens rapidos veſuius ignes
 Euomat. ⁊ cinerem longe iaculetur aduſtum
 Hinc etiam cedente ſolo caua ſemita longum
 Flectit iter veniens ripas ad olentis auerni
 Et ſtygius vapor in laticeſ expirat odorem
 Sulſureum. circūq; graui loca polluit aura
 Mille vijs vmbre a ſuperis examine magno
 Certatim erumpunt altę ſuper ora cauernę
 Et ſimulac videre igneſ ⁊ mane profundum
 Carceris. horreſcunt animis. retroq; reuerti
 Dum ꝑperant. denſę fugiunt ꝑ nubila turme
 ꝑſimiles autum gregibus quas ꝑrima brūma
 Colligit in cuneoſ. cum matutina pruinis
 Albet humuſ. moerentq; aquilombuſ arua niuoſis
 Sed larue ꝑbandi auidę fugitiua ſequuntur
 Agmina. ⁊ in curuoſ digitis creſcentibuſ vngueſ
 Attonitā plebem. ⁊ trepidi rudia agmina vulgi
 Corripiunt. ac flammaz iaculantur in vndam
 Iꝑſi qui quondam coitus ſuaſere nefandoſ
 Qui fuerant ſtupriq; duceſ. venerūq; magiſtri
 Turpiter inſultant. veteriſq; opprobria vite
 Cōmemorant. curate cutem duramq; ſtriate
 Scabitiem. roſeoq; genas accēdite fuco
 Diſcite librato plantas extendere greſſu
 Atq; oculiſ nutuq; loqui. caput indice vitro
 Fingitor. atq; manuſ gēmiſ ſcintillet. ⁊ auro
 Ite. ciēt choreaſ phrygiō caua tibia cantu
 Hic ſexuſ vtriuſq; ardet. ſed maſcula longe
 Ampliuſ immolteſ venuſ in ſinuta medullaſ
 Inuigilant etenim rebus natura creandis

Liber Tertius

Concubitus steriles. et prole carentia furta
Dicit. et idcirco sodomę scelus acriter urget
Est locus ad leuam vobis qui queritis austrum
Calle salebroso labyrinthiacisq; viarum
flexibus excelsi penetrans caua viscera montis
feruidus inde vapor nostrisq; ardentior igne
Difficiles habet egressus. domus intima campum
Explicat ingentem. qualis halaribus esset
Si simul excluso coeant duo littoza ponto
fundamenta sup silicum vastosq; molares
Altius ac valeant oculi spectare videntum
Et latex. flexura tholo suspensa rotundo
Exterius penetrat nubes. celsum q; cacumen
Desinit in glaciem nimbos vbi frigidus aer
Asperat. vnde pluunt nubes vbi fulgurat atris
Igneus e nebulis et fulmina nunciat ardor
Hęc immensa caui penetralia carceris implet
Ignis. et accenso flammę tonat impetus antro
Et per inane vaga serpens face fluctuat altum
Ulsq; tholum flexosq; estu latera omnia lambit
Expiratq; paz (tanta est violentia) facto
Inter saxa aditu. coeloq; apparet auernus
Sidera spectantes noctu de puppibus altis
Suspiciunt ea flammaz miracula nauę
Aetneum cratera vocant. tyrrhenides illinc
Sūmus apex hinc ionias procul aspicit vndas
Igneus inclusas imis fornacibus ardor
Torret. et excoctas altum iaculatur barenas
Quę pelago exceptę fluitant. spūmęq; videntur
Inde cauernosis generatur in equozę pumex

Alfonſus

Vidimus hoc horrendo animas ardere camino
Scirpibus ambustis ſimiles. diſiſq; miniſtros
Certatim iactare ſuper ſulfurq; picemq;
Et miſeras vncis verſare tridentibus vmbraſ
Qui gemitus q̄ dura ſonent lamenta pantrum
Non opis eſt memorare meq;. q̄ vidimus illic
Cuncta fidem ſuperant. ſi culmine liber aperto
Ignis eat. ſi tempeſtas ea rumpat habenas
Fundamenta ſoli audebit conuoluere. ⁊ aſtra
Utq; metu grauiore anime ſubigantur. in iniis
Faucibus annixæ magno conamine larue
Conuulſo de monte trabunt immantia ſaxa
Erutaq; eiectant. ⁊ vi per inania pellunt
Puſſa graui ſtridore volant illiſa palato
Nox ſtrepitu grauiore ruunt. ſub pondere. tellus
Zeta gemit. ſaliunt ignes. immane baratrum
Intonat. ⁊ longo mugit ſpelunca boatu
Hic coquitur ſcelus ira ferox. q̄ ſanguine ⁊ armis
Delectata viros furialibus incitat auſis
Illic elata ingenia ⁊ ſublimia corda
Que rexere acies ⁊ que duxere triumphos
Vidimus inuolui flammis Theodoſius illic
Inter vulgus inops ſine maiestate relictus
Funera theſſalici luit inconſulta furoris
Sic ſtrepitu ſtrepitus. ſic eſtu eliditur eſtus
Incipit ad collem fecit cui nomina ianus
Janus apud veteres tenuit per regna latinos
Antꝫ ingens curuis penetrans Acheronta latebris
Tendit ad occaſum late. ciminūq; ſubintrat
Sulfureiſq; rigat vicerbia fontibus arua

Liber Tertius

Nox mare tyrrhenum versus declinat in austrum
Et spumante aluo pyrgos abit atq; grauisas
Vidimus hic curuo traictos guttura ferro
Per spineta trahi nudos per vitrea frustra
Per silices duros per acuto marmora dorso
Per nemora atq; humiles succiso caudice truncos
Et rigidis tandem flagris ac verbere cęsos
Rupibus ex altis subiecta in stagna rotari
Eductosq; iterum ac montana per inuia tractos
Precipites volui ac iactari ex aere in vndam
Undam exultantem ac bullas seruore cientem
Mirabor tumidos res visu horrenda dracones
De tellure caua quosdam de gurgite quosdam
Sanguineo rictu atq; oculis flammantibus ire
Impete cum tanto z coelo capita alta ferentes
Pellere surgentes squamoso pectore fluctus:
Et nigra ingentem signare per equora sulcum
Correptasq; vocare animas z hiatibus atris
Condere: z excretas itez absorbere capaci
fauce: fames tanta est animarum ac tanta libido
Eędis z eęestę decies totiensq; vorate
Non facient vasti spaciofa volumina ventris:
funereis non est epulis modus. equora donec
Ingressi lemures vulsas edentibus vmbas
Per cautes iterum perq; aspera saxa volutent.
Per vada per scopulos flagrans rabido ira veneno
Inuehitur. tortos ad tempora ventilat angues
Trux nemesis. volat vt tacto cita fulmine flamma
Ipsa superborum domitrix gerit ipsa choragum
It comites acuens furi agmine tisiphonę

H ü

Alfonſus

Hæ sunt difficiles animæ quas dura coegit
Ambitio nimium ſapere. ⁊ ſibi fidere. leges
Et decreta patrum nil pendere. falſq. fidemq.
Aſſe minus rigidis frontem ceruicibus altam
Tollere. turgentes buccas. ⁊ grandia verba
Rumpere. debellare parem. ridere minorem
Et iactare genus. nulli parere. ſuumq.
Excuſare nefas non caſtigare. nocentes
Cenſura taxare graui. veniamq. negare
Supplicibus. noua moliri tormenta. parare
Arte perillea ſeuo instrumenta dolori
Vidimus ingentes laruas membrorūq. monſtra
Triste giganteis ad opus ſudare lacertis
Et ferram alterno trahere atq. impellere niſi
Subiectoſq. ſecare artus. ⁊ dente cruento
Frangere ad extremas ſupmo a vertice plantas
Corpora mirabar pedibus conuerſa ſupinis
A trabe pendere. ⁊ ruruſum reſecata coire
Viſcera. ſuſpendi ruruſum. ruruſumq. ſecari
Hi quibus in vita licuit torquere nocentes
Cruſſi officio nimium crudeliter uſi
Quiq. procelloſis in ſeditionibus olim
Verſati uolueratrox ſcelus ante ſepulchrum
Hic rota in immenſum radijs abeuntibus orbem
Vertice ferreſſum ſuperat. qui templa fragoribus
Cautibus. ⁊ duris ad eundã an fractibus eodem
Nube mō abſcondit. mō culmine lucidus albo
Pandit. ⁊ hispanis aperit ſua moenia nauis
Hinc atq. inde premit montes adamãtinus axis
Quæ gemini verſant immani mole gigantes

Liber Tertius

Antiqua de stirpe sativum foemina larvam
Passa laborabat sub onusti pondere ventris
Lictora calce premunt equant inga frontibus ora
Ignea flammigerant oculi pro crimibus hydi
Circum colla leuant exertis guttura linguis
Amento coma frondosis procerior ornis
Desinit in crispa nigrum lanugine pectus
Incumbunt humeris operi. volat arduus orbis
Tam volucricursu tanta vertigine vt ingens
Sibilus auditu horrendus caua tartara ⁊ ipsas
Dite sub obscuro positas exterreat vmbrias
Curuatur lacum rostrata tridentibus vncis
Radit ⁊ exangues animas radit atq; rotatas
Circuitu ingenti trans alta cacumina montis
Iacrat in oppositę ardentem conuallis auernum.
Inde iterum similis magno molimine raptas
Dachina conuoluens valide in vada prima retorquet.
Nisi sunt qui sibi non populis regnare volentes
Cumbus oppressis sese fecere tyrannos
Et coelo miserante priusq; desinat etas
Quod rarum inuenies mentem posuere superbam
Progenies hęc sera malis in secula tantis
Languet ⁊ inueniunt vix longa piacula finem.
Sunt quoq; qui funda iaculisq; petantur ⁊ arcu
Semper. ⁊ expectant nudis noua vulnera membris
Contractis gemebundi humeris ⁊ supplice vultu.
Defecti tremuli attoniti spirantibus egre
Faucibus aspiciunt fata impendentia semper
Nam deus id genus erroris crudelibus vmbis
In graue supplicij dedit vt mortalia mēbra

Alfonfus.

Se nondum posuisse putent. dementia reddit
Immemores. qui supra alios sapere ante volebant
Nant ginane manus vanisq; laboribus obstant
Missilibus. feriente vno volat ecce per auras
Telum aliud. tractoq; aliud iam mittitur arcu
Nec requies. nec mors leuat expectata dolorem
Stant querno affixi clavis per pectora adactis
Per femora z suras z per vestigia trunco
Hi soliti humanum gladijs haurire cruorem
Quattuor. et neos postq; exegere per ignes
Secula. supplicio tali exercentur ad annum
Scilicet vt dura cruciati ab imagine mortis
Que fecere ferant. mox ad glaciale trabuntur
Nequor: vbi equales pendunt in frigore poenas
Talibus videntur factis crudeliter ausi
Qui scelus hoc animi latebris immane repostum
Abscondere diu. nec deterere fatendo
Annua cum verni reuocant ieiunia menses
Sed noxam lenta in plures mora distulit annos

FINIS

Impressum Dauentrie per me Richardū
pafraet Anno. domini. M. CCCC. vi. Mē-
sis Aprilis in profesto pasche